

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Datum
2025-12-11

Diarienummer Ju2025/01509

Halmstads kommuns yttrande över betänkande av Utredningen om koordinatbestämda fastighetsgränser, SOU 2025:80

Sammanfattning

Halmstads kommun ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i betänkandet *Koordinatbestämda fastighetsgränser* och anser att de utgör ett viktigt steg för att uppnå effektivitetsförbättringar och digitaliseringsvinster i samhällsbyggnadsprocessen. Halmstads kommun delar utredningens bedömning att nyttorna på sikt kommer överstiga kostnaderna genom ett succesivt införande men vill dock framhålla att övergången till koordinatbestämda fastighetsgränser under en längre övergångsperiod kommer att medföra ökade kostnader. De föreslagna kvalitetskraven i grundkartor innebär att detaljplaneprocessen riskerar att förlängas och att kostnaderna för att uppnå kravet kan bli stora. För att omställningen till koordinatbestämda fastighetsgränser ska bli framgångsrik och de avsedda nyttorna realiserats i rimlig tid bedömer Halmstads kommun att det finns skäl till att överväga ekonomiskt stöd, stimuleringsåtgärder och förtydliganden för att inte riskera att omställningen fördröjs och nyttorna avtar.

Avsnitt 15 - Ett succesivt införande

Halmstads kommun ser förslaget om ett succesivt införande positivt, men bedömer att nyttorna sannolikt kommer på lång sikt när en övervägande del av fastighetsgränserna är koordinatbestämda. Det bör övervägas att under en övergångsperiod möjliggöra för någon form av ekonomiskt stöd eller riktat stöd till kommuner som vill påskynda omställningen samt stimuleringsåtgärder för ett proaktivt arbete.

Utredningen föreslår att reformen bör följas upp vilket Halmstads kommun ser positivt på att det sker i en relativ närtid för expansiva kommuner. Vidare ser Halmstads kommun behov av att det tydliggörs hur befintliga och rättsligt klara fastighetsgränser med lägre standardosäkerhet än det föreslagna kravet ska hanteras i övergången till koordinatbestämda fastighetsgränser. Det torde vara menat att gränspunkternas koordinater ska kunna användas direkt utan att tillförlitligheten behöver bedömas eller kontrolleras. Om det avses ske fältmätning och kontroller för att omvandla en rättsligt klar fastighetsgräns till koordinatbestämd fastighetsgräns finns risk för att de tid- och kostnadsvinster som bedöms ske minskar om inte helt försvinner.

Avsnitt 17 - Koordinatbestämning vid detaljplanering

Koordinatbestämda fastighetsgränser i grundkartan är ett led i en fortsatt digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och Halmstads kommun delar utredningens uppfattning om att grundkartan ska vara lämplig för ändamålet och hålla en så pass hög kvalitet att den utgör ett rättssäkert planeringsunderlag och möjliggöra för ett effektivt genomförande.

Förslagen innebär att grundkartor behöver framställas med högre kvalitet inom en större geografisk omfattning än idag. Halmstads kommun vill framföra att föreslaget kvalitetskrav i grundkarteområdet riskerar att medföra ökade kostnader och risk för en förlängd process för framställning av grundkartan, dels genom arbetet för att nå fram till kvalitetskravet, dels för den tid som det tar innan eventuella överklaganden av förrättningsbeslut får laga kraft. Det välkomnas av den anledningen att utredningen föreslår en prioritering av lantmäteriförrättningar för koordinatbestämning inom detaljplan men det bör också tydliggöras i vilka situationer planmyndigheten kan underlåta att koordinatbestämma en fastighetsgräns inom grundkarteområdet, samt när det är av vikt att en gräns inom grundkarteområdet, men utanför detaljplaneområdet, behöver koordinatbestämmas. I avsaknaden av ett tydliggörande finns risk för tid- och kostnadskrävande avvägningar och risk för upphävande av detaljplan vid överprövning i domstol.

På lång sikt bedöms omställningen till koordinatsatta fastighetsgränser skapa samhällsnytta genom ökad tydlighet, rättssäkerhet och effektivare processer. Den direkta konsekvensen av de höjda kvalitetskraven för grundkartan är emellertid ökade kostnader för framtagandet av detaljplaner. Utredningen bedömer att dessa kostnader i normalfallet kan finansieras genom planavgiften. För kommuner som använder plankostnadsavtal bör den tillkommande kostnaden kunna regleras direkt i avtalet med byggherren eller exploatören. I slutänden kommer kostnaderna att belasta de framtida boende eller hyresgästerna, vilket gör det viktigt att kraven är proportionerliga och tydliga, särskilt när gränser utanför planområdet inkluderas för att undvika att enskilda fastighetsägare drabbas av oskäliga kostnader. I avsaknad av tydliga riktlinjer och ekonomiskt stöd finns en risk att endast ett minimum av gränser tas med i grundkartan och koordinatbestäms i syfte att begränsa kostnaderna. En sådan utveckling skulle fördröja den önskade omställningen.

Utredningens förslag ställer tydligt ökade krav på samarbete mellan planmyndighet och lantmäterimyndighet. Halmstads kommun instämmer i att det för en framgångsrik omställning och hantering krävs en ökad samverkan mellan kommunal planmyndighet och lantmäterimyndighet och bedömer att de kommunerna med kommunal lantmäterimyndighet har goda förutsättningar för ett effektivt samarbete genom lokal kompetens och nära samverkan. Förslagen i betänkandet *En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten* SOU 2025:98, bedöms innebära begränsningar av samverkan mellan planmyndighet och lantmäterimyndighet och risk för nedläggning av lantmäterimyndigheter. Intentionen i SOU 2025:98 torde innebära en direkt konflikt med genomförandet av förslagen i SOU 2025:80.

Avslutningsvis ställer sig Halmstads kommun överlag positiv till förslagen som presenteras i betänkandet *Koordinatbestämda fastighetsgränser*. Halmstads kommun bedömer att förslagen utgör ett betydelsefullt steg i riktning mot ett mer digitalt samhällsbyggande.

För Halmstads kommun

Stefan Pålsson, kommunstyrelsens ordförande

Mattias Rossköld, kommundirektör